

Aika: 10.9.2020 klo 10–16

Paikka: Etäyhteys (Zoom)

Osallistujat:

Minna Abrahamsson-Sipponen, Oulun yliopiston kirjasto
Tommi Harju, Taideyliopiston kirjasto
Marlene Backman, Svenska handelshögskolans bibliotek (poistui klo 11.42)
Tiina Järvinen, Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Anne Lehto, Tritonia (puheenjohtaja)
Riitta Lähdemäki, Tampereen yliopiston kirjasto
Ari Muhonen, Jyväskylän yliopiston Avoimen tiedon keskus (liittyi klo 10.12)
Ulla Nygrén, Turun yliopiston kirjasto
Susanna Parikka, Lapin korkeakoulukirjasto
Matti Raatikainen, Aalto-yliopiston oppimispalvelut
Jarmo Saarti, Itä-Suomen yliopiston kirjasto
Pia Södergård, Åbo Akademis bibliotek
Kimmo Tuominen, Helsingin yliopiston kirjasto
Miia Willman, LUT tiedekirjasto
Topi Takamäki (sihteeri)

Asiantuntijat:

Henriikka Mustajoki, Avoimen tieteen koordinaatio (kohdassa 11)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.01.

Pöytäkirjantarkastajiksi ja äänenlaskijoiksi valittiin Jarmo Saarti ja Miia Willman.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Tarkastettu muistio löytyy [FUNin verkkosivuilta](#).

4. FUNin strategia 2021–2024

Strategiatyöryhmän pj. Minna Abrahamsson-Sipponen esitteli työryhmän ehdotuksen strategiaksi FUNin seuraavalle strategiakaudelle (liite 1).

Hyväksyttiin strategiatyöryhmän ehdotus FUNin strategiaksi kaudelle 2021–2024. Hyväksyttiin ehdotus, että työvaliokunta valmistelee strategian toimenpiteet vuosisuunnitelmaan esitettäväksi FUNin kokoukseen 1/2021. Keskusteltiin strategian visuaalisen ilmeen kehittämistä. Strategian toivotaan olevan helposti esitettävissä muodossa. Sovittiin, että Matti Raatikainen ja tarvittaessa Susanna Parikka tiedustelevat organisaatioidensa graafikoiden saatavuutta FUNin strategian visuaalisen ilmeen kehittämiseen.

5. Helsingin yliopiston kirjaston ajankohtaiset asiat

Kimmo Tuominen kertoi Helsingin yliopiston kirjaston ajankohtaisista asioista.

Kimmon esitys löytyy intrasta.

6. FUNin puheenjohtajuus ja työvaliokunnan jäsenet kaudelle 2021–2022

FUNin sääntöjen mukaan työvaliokunta valmistelee esityksen uudeksi puheenjohtajaksi ja työvaliokunnan jäseniksi. FUN 4/2018 kokouksessa esitettiin näkemys, että ehdotusten työvaliokunnan jäseniksi ja puheenjohtajaksi pitäisi olla näkyvissä jo esityslistalla ja sovittiin, että toimintatavasta keskustellaan valintakokousta edeltävässä kokouksessa.

Työvaliokunta oli keskustellut alustavasti puheenjohtajan valintamenettelystä ja suunnitellut toimintatapaa kokouksessaan 25.8.2020. Työvaliokunnan esitys FUNille oli, että puheenjohtajan valintamenettelyssä toimitaan mahdollisimman avoimella menettelyllä. Työvaliokunta ehdotti, että se pyytää kiinnostuneita ilmoittautumaan kahden viikon kuluessa.

Hyväksyttiin työvaliokunnan ehdotus puheenjohtajan valintamenettelystä. Yhteistyösihteeri lähettää pyynnön ilmaista kiinnostus puheenjohtajan tehtävään mahdollisimman pian kokouksen jälkeen.

Päätettiin, että työvaliokunta jatkaa valmistelua uuden työvaliokunnan kokoonpanoehdotuksesta. Kun työvaliokunnan erovuoroisuustilanne ja vapautuvien paikkojen lukumäärä on täsmentynyt, kerätään kiinnostus samalla periaatteella kuin puheenjohtajan valintamenettelyssä.

Työvaliokunta valmistelee esityksen uudesta puheenjohtajasta ja työvaliokunnan jäsenistä FUNin kokoukselle 4/2020 päätettäväksi. Todettiin, että myös valintakokouksessa voi asettua ehdolle.

7. FUNin toimintasuunnitelman seuranta

FUN Vaikuttaa

- FUN lähetti kommentit Dublin Core ISO-standardien 15836-1_2017 ja 15836-2_2019 suomenkielisistä käännöksistä 9.6.2020 (liite 2).
- FUN on lähettänyt palautteen Avoimen julkaisemisen linjauksen mallista rahoitusorganisaatioille 18.6.2020 (liite 3).
- FUN kommentoi luonnosta Oppimateriaalien avoimuuden osalinjauksesta 26.6.2020 (liite 4).
- FUN on lähettänyt 11.8.2020 huolenilmauskirjelmän (liite 5) Kansalliskirjaston ylikirjastonhoitajalle koskien FUNin ja Kansalliskirjaston yhteistyötä. Lisäksi puheenjohtaja ja ohjausryhmien jäsenet tahollaan ovat vastanneet Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalveluiden ohjausjärjestelmän arviointikyselyyn 21.8.2020 mennessä. FUNin puheenjohtaja osallistui myös Kansalliskirjaston mainetta koskevaan haastatteluun 28.8.2020.

Kansalliskirjasto on lähettänyt FUNille vastineen (liite 6). Keskusteltiin vastineesta ja jatkotoimenpiteistä. Työvaliokunta osallistuu jatkokeskusteluun 24.9.2020.

Lounas klo 11.42–12.30

FUN Kokeilee

- Työvaliokunta on käynnistänyt FUN 25 vuotta 2021 - Juhlavuoden suunnittelun: mahdollisen juhlaseminaarin ajankohtaa ja muuta juhluvuoden huomioimista on alettu pohtia. Työvaliokunta on valinnut Susanna Parikan keskuudestaan kutsumaan koolle erillisiä juhluvuoden valmistelukokouksia.
- FUN/FUCIO-yhteistyön on tarkoitus jatkaa yhteisen webinaarin suhteen, kun FUCIO on valinnut uuden puheenjohtajan syyskokouksessaan 30.9.2020.

Yhteistyön tavoitteiden ja suuntaviivojen kartoitus aloitetaan palaverissa 19.10.2020.

FUN Näkyy

- Anne Lehto osallistui 3.9.2020 ESOF-paneeliin ”Addressing Roadblocks in Research Assessment Reform”. Esitys perustui FUNin jäsenten toimittamiin tietoihin bibliometriikan käytänteistä yliopistokirjastoissa.
- FUN on mukana järjestämässä kansallista bibliometriikkaseminaaria, joka järjestetään etänä 22.9.2020. Tilaisuuden teemana on ”Julkaisutoiminnan diversiteetin sekä eri tietolähteiden ja menetelmien huomioiminen tutkimuksen arvioinnissa”.

8. Tilastoinnin tulevaisuus

Pyöreän pöydän tilaisuus tilastoinnin tulevaisuudesta FUNin, Kansalliskirjaston ja AMKIT-konsortion välillä järjestettiin 11.6.2020. Tilaisuuden jälkeen osapuolet päättivät perustaa yhteisen työryhmän pohtimaan tilastosisältöjä.

FUNin työvaliokunta nimesi 11.8.2020 Matti Raatikaisen, Jarmo Saartin ja HY:n kirjaston tilastoasiantuntijan Päivi Lammin tilastosisältöjä pohtivaan työryhmään.

Anne Lehto ja Jarmo Saarti tapasivat 11.8.2020 OKM:n ja AMKIT-konsortion edustajien kanssa. Jatkokokous, johon on kutsuttu myös Kansalliskirjasto, on sovittu pidettäväksi 17.9.2020.

Todettiin, että olisi hyvä päättää päivämäärä, johon mennessä tarvitaan päätös tilastoinnin tulevaisuudesta. Lisäksi olisi syytä muistaa, että aikaa ei ole tuhlettavaksi ja tarvitaan konkreettisia toimia.

9. Yliopistojen Open APC –maksutiedot

FinELib pyytää tiedot vuoden 2019 Open APC -maksuista Elsevierin tilaajayliopistoilta. FinELib lähettää pohjatiedot tarkistettaviksi yliopistokirjastoille.

Keskusteltiin yliopistokirjastojen ajankohtaisesta tilanteesta APC–maksutietojen toimittamisen osalta [Open APC-palveluun](#).

Päätettiin, että FUN suosittelee jäseniään toimittamaan tiedot Open APC-palveluun yliopistojen kanssa yhteistyössä.

10. Kirjastojärjestelmähankkeiden tilanne

Kimmo Tuominen kertoi Alma-kirjastojen yleistilanteesta, Matti Raatikainen Aallon oppimiskeskuksen siirtymästä Almaan ja Ari Muhonen Koha-kirjastoista.

Alma-siirtymä alkaa olla loppusuoralla. Järjestelmä tarjoaa paljon mahdollisuuksia ja kaikkia ominaisuuksia ei ole vielä otettu käyttöön. Myös rajapintojen yhteistyö ja kehitys jatkuu. Jarmo Saarti kertoi, että Itä-Suomessa on myös aloitettu paikallista Alma-kirjastojen välistä yhteistyötä.

Aallossa käyttöönottoprosessi on menossa. Ex Libris hoitaa käyttöönottoa suunnitellusti ja sujuvasti. Joulukuun puolivälissä Aalto siirtyy Suomen viimeisenä Voyagerin käyttäjänä lopullisesti Almaan. Samalla Voyagerin järjestelmät ajetaan alas.

Koha-kirjastoissa on käynnissä versionvaihto päähaaran versioon kirjasto kerrallaan. ERM-järjestelmän integrointia Kohaan tutkitaan. Koha on jatkuvan kehityksen alaisena, mutta järjestelmä toimii hyvin ja kirjastot ovat olleet tyytyväisiä.

Keskusteltiin yliopistokirjastojen yhteistyömahdollisuuksista yli kirjastojärjestelmien ja todettiin, että standardoidut rajapinnat mahdollistavat tulevaisuudessakin yhteistyön. Yhteisenä akuuttina kehittämistarpeena nähdään Varastokirjaston aineistojen yhteislainauksen ratkaiseminen. Ari Muhonen Varastokirjaston johtokunnan puheenjohtajana vie terveiset johtokunnan kokoukseen.

11. Avoimen tieteen koordinaation ajankohtaiset aiheet ja keskustelu yliopistokirjastojen roolista avoimen/vastuullisen tieteen edistämässä

Kehittämispäällikkö Henriikka Mustajoki (Avoimen tieteen koordinaatio, TSV) kertoi ajankohtaisista avoimen tieteen aiheista. Henriikan esitys on luettavissa intrasta.

Henriikka Mustajoki totesi, että Avoimen tieteen julistus on edennyt mainiosti, sillä kaikki Suomen tutkimusorganisaatiot ovat allekirjoittaneet sen.

Henriikka muistutti myös meneillään olevasta Tutkimusdatan avoimen saatavuuden linjauksen kommentoinnista, ovathan yliopistokirjastot osaltaan mukana myös yliopistojen tutkimusdatapalvelujen kehittämisessä.

Esityksen jälkeen keskusteltiin yliopistokirjastojen ja FUNin roolista avoimen tieteen edistämässä ja erityisesti tutkimusjulkaisujen kokonaiskustannusten arvioinnin problematiikasta. Henriikka kertoi, että kotimaisten tiedelehtien kestävä rahoitusmalli työn alla, nimellä Sujuva.

Todettiin, että Avoimen tieteen koordinaation työryhmien työskentely on aktiivista ja uusi Avoimen tieteen seuranta -työryhmä aloittaa ensi vuoden alussa.

12. Ilmoitusasiat

- FUN, Unifi ja SYL ovat saaneet 15.6.2020 tiedoksi Kopioston ja Suomen tiedekustantajien liiton OKM:lle lähettämän toimenpidepyynnön kotimaisen tieteellisen julkaisutoiminnan pelastamiseksi. (Liite 7)
- LIBER-konferenssi 2020 järjestettiin virtuaalisena 24.6-26.6.2020. Esitykset katsottavissa LIBERin [verkkosivuilla](#).
- FUN on saanut pyynnön kommentoida luonnosta Tutkimusdatan avoimen saatavuuden osalinjauksesta (liitteet 8 ja 9) 25.9.2020 mennessä.
- NUAS Library Group kutsuworkshop järjestetään 7.10.2020 teemalla "The roles of libraries in citizen science". Pia Södergård kertoi, että NUAS Library Group kutsuworkshop on kokeilu, jolla haetaan uusia malleja ja suosittelee osallistumaan. Susanna Parikka lisäsi, että kutsuworkshop on hyvä mahdollisuus kehittää pohjoismaista yhteistyötä.
- Avoimen tieteen syyspäivät toteutetaan etänä 7.–8.12.2020. Toteuttamassa ovat Metropolia-ammattikorkeakoulu ja AMK:ien avoin TKI-hanke. Päivien teemana on avoin oppiminen.
- FUN on saanut nimeämispynnön FUN Avoimen tieteen seuranta -työryhmään (liite 10). FUNin työvaliokunta on nimennyt Pekka Olsbon FUNin edustajaksi 9.9.2020.
- Avoimen kustantamisen webinaari pidetään 30.9.2020. Työvaliokunta kartoittaa kuka osallistuu.
- Tieteen ja tutkimuksen portaali <https://www.tiedejatutkimus.fi/fi/> on tuotantokäytössä ja palvelun kehittäjät keräävät palautetta. Jarmo Saarti lupasi esitellä portaalin FUNin jäsenille seuraavassa kokouksessa.

13. Muut asiat

- Ajankohtaiset kannanotot
 - [RLUK Content Statement](#) (RLUK)
 - [Universities will cancel publisher deals if they don't respond to current financial pressures warn major sector bodies](#) (RLUK, SCOUNL ja JISC)

Keskusteltiin transformatiivisista sopimuksista ja aineistojen hankinnan tulevaisuuden skenaarioista. FUNin jäsenet eivät usko, että transformatiiviset sopimukset ovat ratkaisu avoimen tieteen kustannusten ratkaisemiseen. Suositeltiin, että sopimuksia arvioidaan yhteisesti tilanteen mukaan. FUN ei laadi akuutisti vastaavaa kannanottoa.

- Keskusteltiin yhteisesti yliopistokirjastojen toiminnasta syksyllä 2020 COVID-19 –tilanteessa. Keskustelu painottui erityisesti tilojen ja aineistojen käytettävyyteen, aukioloaikoihin, sekä henkilökuntien etätyösuosituksiin. Syksyllä 2020 yliopistokirjastot palvelevat verkossa ja paikallisesti, osalla tiloihin pääsevät ainoastaan korkeakouluuyhteisön jäsenet kulkukortilla. Tilannetta seurataan ja tarvittaessa toimintatapoja muutetaan yliopistojen ja virastojen linjausten mukaisesti.

14. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.26.

Liitteet:

Liite 1 FUN strategian päivitys vuosille 2021–2024

Liite 2 ISO 15836-FUNin lausunto

Liite 3 FUNin kommentit luonnokseen Avoimen julkaisemisen linjauksen mallista rah.org.

Liite 4 FUNin kommentit luonnokseen Oppimateriaalien avoimuuden osalinjauksesta

Liite 5 Huolenilmauskirjelmä Kansalliskirjastolle

Liite 6 Kansalliskirjaston vastine huolenilmauskirjelmään

Liite 7 Kotimaiset tieteelliset lehdet -vetoamus OKM:lle 15062020

Liite 8 Kommentointipyyntö luonnokseen Tutkimusdatan avoimen saatavuuden osalinjauksesta

Liite 9 Luonnos Tutkimusdatan avoimen saatavuuden osalinjauksesta

Liite 10 Nimeämispyyntö Avoimen tieteen seuranta -työryhmään